Dansk · 8. klasse · Læsning

Læs kritisk: bruger- og ekspertindhold

Eleverne sammenligner en tekst med et AI-resumé, finder tilføjelser, sorterer kilder og planlægger en søgning. Målet er at læse kritisk, ikke at stole på resuméet.

Fælles Mål
Læsning efter 9. klassetrin: Eleven kan styre og regulere sin læseproces. Digital: vurdere kildekritisk bruger- og ekspertproduceret indhold, planlægge søgningens faser og gennemføre kritisk informationssøgning.

Det skal eleverne kunne

- Finde ændringer og tilføjelser i et AI-resumé
- Skelne bruger- og ekspertproduceret indhold
- Planlægge en søgning i flere faser

Forberedelse

- Print eksempelteksten og AI-resuméet (opgavearket).
- Vælg et emne, eleverne kan søge på (fx skærmtid og søvn).
- Forbered en sorteringsopgave med fem kilder.

Lektioner

#	Det gør du	Tid	Det gør eleverne
1	**Læs, og skriv i dine egne ord** Eleverne læser teksten og skriver et eget resumé på tre linjer, før de ser AI'ens.	ca. 45 min.	Eleverne skriver og sammenligner med en makker.
2	**Find det, der er tilføjet** Vis AI-resuméet. Eleverne finder, hvad der ikke står i teksten.	ca. 55 min.	Eleverne markerer tilføjelser og forklarer, hvad forskellen gør.
3	**Hvem har lavet det?** Eleverne sorterer kilder i bruger-produceret og ekspert-produceret og vurderer troværdighed.	ca. 50 min.	Eleverne udfylder sorteringsskemaet og vælger den mest pålidelige.
4	**Planlæg din søgning** Eleverne planlægger søgning i tre faser: bred, målrettet, tjek.	ca. 50 min.	Eleverne udfylder søgeplanen og tester den på et spørgsmål.

Hvornår bruger vi AI?

Selv først

- Læse teksten og lave eget resumé
- Vurdere troværdighed med egne kriterier

AI som hjælp

- Få forslag til søgeord
- Få en forklaring på fagord

AI til tjek

- Sammenligne resumé med originalen
- Finde tilføjelser og overdrivelser

Vurdering

Mål	Begynder	På vej	Sikker
Læse kritisk	Ser, at der er forskel	Finder tilføjelser	Forklarer, hvad tilføjelsen gør
Vurdere kilder	Sorterer efter type	Vurderer troværdighed	Begrunder med kriterier
Planlægge søgning	Søger med ét ord	Bruger tre faser	Tilpasser planen undervejs

Tilpas

Hvis det går langsomt: Giv tekst og resumé uden bilag, og kun én tilføjelse.

Hvis det går stærkt: Lad eleverne lave deres eget AI-resumé og finde dets fejl.

Facit til læreren

Opgave	Svar
Hvad har AI'en tilføjet?	Tilføjet: «bevist» (teksten siger kun sammenhæng), «alle unge i Danmark» (undersøgelsen handler om elever i 8. klasse).
Bruger eller ekspert?	Ekspert: 2 og 4. Bruger: 1 og 3. Uklart: 5 (AI uden kilder). Mest pålidelig: 2 eller 4. Tjek altid, hvem der står bag.

Tjek altid facit mod din egen kilde, før I bruger det i klassen. Opgaver uden facit er åbne.

Elevark: Læs kritisk: bruger- og ekspertindhold

Navn _____ Dato _____

Brug ikke AI, medmindre din lærer siger det. Skriv aldrig personlige oplysninger ind i en AI.

Bud først Let · ca. 10 min.

1. Dit eget resumé

Læs teksten. Skriv et resumé på tre linjer uden AI.

> Mange unge sover for lidt. I en undersøgelse svarede 40 procent af eleverne i 8. klasse, at de ofte er trætte om morgenen. Forskerne spurgte også til skærmbrug før sengetid. Elever, der brugte skærm i mere end en time før sengetid, sov i gennemsnit 25 minutter mindre. Forskerne understreger, at undersøgelsen kun viser en sammenhæng og ikke en årsag. (Teksten er opdigtet til øvelsen og er ikke en rigtig undersøgelse.)

Find fejlen Mellem · ca. 15 min.

2. Hvad har AI’en tilføjet?

Sammenlign AI-resuméet med originalteksten. Find to ting, AI’en har lavet om eller tilføjet.

> AI-resumé: «Forskere har bevist, at skærme gør unge trætte. 40 procent af alle unge i Danmark sover for lidt.»

Rangér og begrund Mellem · ca. 15 min.

3. Bruger eller ekspert?

Sorter de fem kilder: bruger-produceret, ekspert-produceret eller uklart. Vælg den mest pålidelige og begrund.

1: Forumtråd om søvn. 2: Rapport fra Sundhedsstyrelsen. 3: Video fra en influencer. 4: Artikel fra Videnskab.dk. 5: AI-svar uden kilder.

Undersøg og dokumentér Svær · ca. 25 min.

4. Planlæg din søgning

Skriv en søgeplan: 1) Bred søgning (hvilke ord?), 2) Målrettet søgning (hvilke kilder?), 3) Tjek (hvordan bekræfter du?). Prøv den.

Lav en opgave Mellem · ca. 15 min.

5. Lav en tjekliste til kilder

Skriv fem spørgsmål, man bør stille til en kilde. Brug dem på en ny kilde.

Forklar mundtligt Svær · ca. 10 min.

6. Hvorfor blev AI’en upræcis?

Forklar for en makker, hvorfor et resumé kan ændre meningen, selv hvis det lyder rigtigt.

Tjek dig selv

Jeg brugte AI til: _____ Det gjorde jeg selv: _____